



**Honig
Breethuis**

Vereniging tot Instandhouding en Uitbreiding der Zaanlandse Oudheidkundige
Verzameling Jacob Honig Jansz. junior gevestigd te Zaandijk

Jaarverslag 2024





Inhoud

4	INLEIDING
6	BESTUURSZAKEN
8	VRIJWILLIGERSZAKEN
14	COLLECTIE
16	PAND
18	PRESENTATIE
20	ACTIVITEITEN
22	PR EN COMMUNICATIE
28	EDUCATIE
31	FINANCIËN
32	COLOFON



INLEIDING

Zilveren jubileumjaar

Het Honig Breethuis heeft in het afgelopen jaar een facelift gehad. Er is geschuurd, gekrabbd en geplamuurd, het huis staat weer rondom in de nieuwe verf. Het is met recht weer een parel aan de Zaan, die helaas niet goed zichtbaar is op de Lagedijk, maar wel vanaf het water en de Zaanse Schans. De werkzaamheden hebben voor de omgeving en de burens wel voor overlast gezorgd omdat de klus stevig uit de planning liep. Die steiger ging maar niet weg! Ook in huis gaf dat de nodige stof en rommel, maar gelukkig zorgden de vrijwilligers er altijd voor dat het huis er tijdens openingstijden en ontvangsten keurig uit zag.

De reden dat het allemaal veel langer duurde komt omdat er bij een oud pand altijd dingen tevoorschijn komen die van tevoren niet zijn te voorzien. Hier en daar moest er houtwerk worden vervangen maar, geluk bij een ongeluk, kon daardoor historisch kleuronderzoek worden verricht door architect en bouwhistoricus Daniel Didden. Zijn belangrijke bevindingen heeft hij gedeeld met de museumgidsen zodat zijn verhaal meegenomen kan worden in de rondleidingen.

De afgelopen 25 jaar zijn er zoveel mooie verhalen verzameld die kunnen worden verteld in de rondleiding. Over de familie, objecten en gewoontes, de streekdracht en de doopsgezinden in de Zaanstreek. Als alles zou worden verteld gaat de rondleiding veel te lang duren, dus heeft de bezoeker altijd een reden om terug te komen voor nieuwe informatie.

Het jubileum hebben we gevierd met de *Grote Zaanlandse Oudheidkundige Verzamel Revue*. Dat was een groot succes waarvan we volop hebben genoten. De collectie werd op ludieke wijze van een hele andere kant bekeken en benaderd, waardoor de toeschouwer een verrassende kijk kreeg op de Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling. Helaas moesten we de jubileumtentoonstelling met negentiende-eeuwse portretten van kunstschilder Barend Cornelis van Ranswijk verschuiven naar voorjaar 2025. Dit kwam door de niet geplande, maar na twintig jaar wel noodzakelijke, verbouwing van het kabinetje.

Er gebeurt veel in het Honig Breethuis. Alle vrijwilligers zijn enthousiast en ambitieus en zitten vol geweldige ideeën. We moeten zelfs uitkijken dat we onszelf niet vergalopperen! Het hele jaar door waren er naast de openingstijden steeds meer ontvangsten en de decembermaand liep over van activiteiten. Alle informatie staat direct op de website en alles wordt gecommuniceerd via onder andere een nieuwsbrief, persberichten, Facebook en Instagram. Het huis was met kerst prachtig versierd, en er werd zelfs aan het eind van jaar getrouwd.

2024 was een mooi zilveren jubileumjaar. We zijn van plan om de komende jaren mooie verhalen te blijven verzamelen en te vertellen over de Zaanstreek en de Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling.

Maria Buren, voorzitter

BESTUURSZAKEN

Het bestuur hield in 2024 zeven bestuursvergaderingen. De verslagen van de bestuursvergadering en de algemene ledenvergaderingen werden verzorgd door Loes Nagel-Kool.

Samenstelling bestuur

- Maria Buren, voorzitter
- Sonja Babaubun, secretaris
- Judith Sanders, penningmeester
- Pier van Leeuwen, bestuurslid presentatie
- Floor Meijboom, bestuurslid collectie
- Hester Wandel, bestuurslid sociale media
- Peter Oldeman, bestuurslid museumpand

Ondersteuning bestuur

- Loes Nagel-Kool

Coördinator vrijwilligers

- Ella Visser

Website en digitale nieuwsbrieven

- Wietske van Soest

Bruikleenovereenkomst verlengd

Nadat de Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling (ZOV) 25 jaar geleden in beheer was overgedragen aan het nieuwgebouwde Zaaans Museum werd met de beheerders van de collecties, het Zaaans Museum (objecten) en Gemeentearchief Zaanstad (GAZ) (papieren collectie), een overeenkomst aangegaan.

De bruikleenovereenkomst is weer voor 25 jaar verlengd. Met scheidend gemeente-archivaris Frans Hoving werd dit 1 mei 2024 bekrachtigd door een officiële onder-tekening in de Zaankamer van het Honig Breethuis met Judith Sanders (penning-meester) en Maria Buren (voorzitter). De bruikleenovereenkomst met het Zaaans Museum wordt verlengd en getekend in 2025.



1.



2.



3.

Leden, algemene ledenvergadering

1. Gemeentearchivaris Frans Hoving tekent de bruikleen-overeenkomst tussen het GAZ en de ZOV. Rechts Judith Sanders (penningmeester) en Maria Buren (voorzitter).

2. Olieverfportret van een jonge vrouw, mogelijk de tweede echtgenote of een dochter van houthandelaar Pieter de Lange, ca. 1820-1840.

3. Leden van kostuumgroep De Zaanse Kaper met de onderkleding behorend bij de japon die zij gaan namaken van het portret.

In 2024 waren er 119 leden, waarvan 4 ereleden, 76 gewone leden en 39 vrijwilligers. Op 15 mei vond de algemene ledenvergadering plaats in de Zaankamer.

Na de algemene mededelingen en de bespreking van het jaarverslag, hielden Inge Bosman en Marijke Sman van kostuumgroep De Zaanse Kaper de Dr. G.J. Boekenoogen-lezing, getiteld *Van portret naar patroon - Van sieraden en streekdracht*. Aanleiding was het namaken van de kleding van een jonge vrouw afgebeeld op een olieverfportret uit de Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling (ZOV). Het plan is de japon die de vrouw op het schilderij draagt na te maken. Daarbij maken de leden van de Zaanse Kaper gebruik van het schilderij en patronen en tekeningen van negentiende-eeuwse kleding. Ook doen zij onderzoek naar andere kleding uit die tijd in de ZOV die wordt beheerd door het Zaaans Museum.

Na afloop werden de aanwezigen uitgenodigd de tentoonstelling *In the picture, voor de lens van H. Sanders & Co*, te bezoeken.

VRIJWILLIGERSZAKEN

Aantal bezoekers

In 2024 was het Honig Breethuis 134 middagen open voor publiek. 1542 bezoekers wisten tijdens openingstijden het museum te vinden:

- 233 betalende volwassenen
- 83 65-plussers
- 31 jongeren onder de 12 jaar
- 2 in de leeftijd van 13 tot 18 jaar

774 bezoekers waren in bezit van een museumkaart.

Aan evenementen namen 387 bezoekers deel en 32 gasten maakten gebruik van een besloten ontvangst. Daarnaast was het museum 24 dagdelen geopend voor ontvangsten en vergaderingen van derden. In totaal was het museum in 2024 dus 158 keer geopend.

Tijdens de jaarmarkt Kaike en Koire op 31 augustus en de Open Monumentendagen op 14 en 15 september verwelkomden onze museumgidsen 389 bezoekers.

In 2024 zijn in totaal 1866 bezoekers ontvangen.

Ontvangsten

Buiten openingstijden zijn er verschillende ontvangsten georganiseerd waarbij extra museumgidsen en gastvrouwen zijn ingezet.

- 1 high tea met rondleiding
- 5 lunches of koffieontvangsten met rondleiding
- 7 rondleidingen
- 1 begeleide wandeling door Zaandijk
- 4 vergaderingen met lunch

Verder hield een groep bridgers twee keer een bridgedrive en kwamen oud-vrijwilligers vier keer bijpraten in de Zaankamer onder het genot van een kopje koffie.

Speciale bijeenkomsten

2 februari	Studenten 'Technicus hout en restauratie' van het Regiocollege bekijken het meubilair in het huis.
22 maart	Dames van de Red Hat society genieten van een high tea in de Zaankamer.
20 september	Lizz en Brent Rombouts laten door Nikita van der Haven trouwfoto's maken in de Zaankamer en in de tuin.
30 september	Twee conservatoren van het Louvre in Parijs bezoeken het huis. De heren zijn in Nederland vanwege de opening van de tentoonstelling <i>Van Maarten van Heemskerck</i> in het Teylers Museum te Haarlem.
12 december	De eerste trouwerij in het huis. René en Ellen geven elkaar het jawoord in de Zaankamer in bijzijn van de ambtenaar van de burgerlijke stand en een klein gezelschap. Het pasgetrouwde paar laat zich fotograferen in de tuinkamer.



1.



3.



5.

1. Studenten 'Technicus hout en restauratie' van het Regiocollege bekijken het meubilair.

2. Dames van de Red Hat Society genieten van een high tea in de Zaankamer.

3. Lizz en Brent Rombouts laten trouwfoto's maken.

4. Twee conservatoren van het Louvre in Parijs bezoeken het huis.

5. De eerste trouwerij in het huis.

6. Workshop rondleiden door Margreet Koeman in het Rijksmuseum en het vervolg in het Honig Breethuis.



6.



6.

4.



2.



Aantal vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers, dat ingezet wordt als museumgids is stabiel. De diensten tijdens de openingsuren worden goed ingevuld. Het digitale rooster (TopRooster) is daarbij een uitstekend hulpmiddel. Toch blijft de werving van vrijwilligers een punt van aandacht; door middel van flyering wordt er nog steeds aan werving gedaan. Vanwege hun leeftijd zijn in 2024 twee museumgidsen gestopt en is er één vrijwilliger bijgekomen.

Vrijwilligersvergaderingen

De goedbezochte vrijwilligersvergaderingen worden om de twee maanden gehouden in de Zaankamer van het Honig Breethuis. Tijdens de vergadering worden lopende zaken en de invulling van TopRooster besproken, komen nieuwe ideeën op tafel en wisselt men ervaringen uit. In het totaal vonden zes vergaderingen plaats. Van iedere vergadering is een verslag gemaakt.

Handboek

In het handboek voor de vrijwilligers staat, naast een beschrijving van de collectie, de werkwijze beschreven. Museumgidsen en andere vrijwilligers kunnen dit handboek als naslagwerk gebruiken. Het is een levend document dat twee keer per jaar wordt aangepast. Hierin krijgen ook nieuwe zaken een plaats, zoals bijvoorbeeld de geschiedenis van de krakeling en de historie van doopsgezinden. Deze onderwerpen zijn beschreven door vrijwilligers. De update wordt na aanpassing digitaal verspreid.

Vrijwilligersactiviteiten

Om de maand wordt een cultureel of educatief vrijwilligersuitje georganiseerd.

- | | |
|------------------|---|
| 19 januari | Nieuwjaarsbijeenkomst bij Brouwerij Hoop in Zaandijk. Naast het gezellig samenzijn werd de kennis van de gidsen getest door middel van een quiz over het wel en wee van het Honig Breethuis. |
| 13 14 februari | Rondleiding door Margreet Koeman in het Rijksmuseum Amsterdam. Margreet is als professionele gids in dienst van het Rijksmuseum. |
| 28 februari | Bezoek aan de expositie over de geschiedenis van Indonesië in de Nieuwe Kerk in Amsterdam. Uiteraard met een rondleiding en uitgebreide informatie. |
| 27 28 maart | Als vervolg op de rondleiding in het Rijksmuseum kwam Margreet Koeman naar het Honig Breethuis. Zij werd rondgeleid door de museumgidsen zodat zij feedback kregen van elkaar en een professional. Van het doel, de kwaliteit van het rondleiden verbeteren, heeft iedereen wat opgestoken. |
| 26 april | Bestuurslid Pier van Leeuwen, inwoner van Amsterdam, is onderscheiden als Ridder in de Orde van Oranje-Nassau door burgemeester Femke Halsema vanwege zijn verdiensten voor het Zaanse culturele erfgoed. Hij was voorgedragen door onder meer het Honig Breethuis, |



7.



9.



8.



10.



11.



12.

7. Pier van Leeuwen krijgt een lintje opgespeld door burgemeester Femke Halsema.

8. Bezoek aan het depot van het Zaanse Museum.

9. Bij hennepklopper De Paauw in Nauerna op visite.

10. Team Honig Breethuis deed weer mee met de Grote Zaanse Geschiedenis Quiz.

11. Het Grote Zaanlansche Oudheidkundige Verzamel Revue-team in de bloemetjes gezet.

12. Bridgers spelen in de woonkeuken.



	Zaans Museum, Stichting Papiergeschiedenis, Stichting Zaanse Schans en Museum Zaanse Tijd.
4 7 juli	Ontvangst door Inge Commandeur in het depot van het Zaans Museum. Zij liet de originele pasteltekeningen zien van telgen van de familie Honig. Hiervan hangen kopieën in het Honig Breethuis. Tevens werd de onderlinge samenwerking benadrukt en kregen de vrijwilligers een rondleiding in het museum.
31 augustus	De museumgidsen bezoeken hennepklopper De Paauw in Nauerna.
9 16 oktober	Bezoek aan het woonhuis van Pietsje Bloem (oud-vrijwilliger van het Honig Breethuis) aan de Lagedijk in Zaandijk. In de woning is het behangselensemble van Willem Uppink aanwezig. Het pand is voor een groot deel nog in originele staat.
21 oktober	In het kader van de Maand van de geschiedenis (oktober) doet Team Honig Breethuis mee aan de Grote Zaanse Geschiedenis Quiz in het Zaantheater. Dit jaarlijkse evenement wordt georganiseerd door mediaplatform De Orkaan, Gemeentearchief Zaanstad en Vereniging Zaans Erfgoed.
20 november	Cabaret in de salon: <i>de Grote Zaanlandsche Oudheidkundige Verzamel Revue</i> door Pier van Leeuwen, Jos Spijkers (regie) en Roeland Drost (muziek) ter ere van het 150-jarig bestaan van de ZOV en 25 jaar Honig Breethuis. Vooraf vertelden vrijwilligers Loes Nagel-Kool, Jana de Graaf en Joke Fieseler over hun favoriete voorwerp uit het museum en hun ervaring als gids.

Op visite bij de bure

‘Woensdag 16 oktober zijn we met een aantal vrijwilligers op bezoek geweest bij Pietsje Bloem in Zaandijk. We werden allerhartelijkst ontvangen in de voormalige burgemeesterskamer. Daar konden we de prachtige handgeschilderde behangsels van de hand van Willem Uppink bewonderen. Vroeger ontving burgemeester Donker belangrijke gasten in deze sfeervolle Uppink-kamer, hoewel hij zelf ergens anders in Zaandijk woonde. De met landelijke taferelen beschilderde behangsels zijn, net als in het Honig Breethuis, rondom op de wanden aangebracht. Ze zijn goed bewaard gebleven. Het leek alsof we terug in de tijd van de familie Breet stapten.

Pietsje vertelde geanimeerd over het huis. Toen zij en haar man de koopmans-woning kochten vond Pietsje de Uppink-kamer in eerste instantie helemaal niks. Zo ouderwets! Later, toen zij het verhaal leerde kennen, is ze gaan beseffen hoe waardevol en bijzonder het eigenlijk is om in een huis te wonen met zo veel geschiedenis.

Ondertussen werden we getrakteerd op een verrukkelijk taartje en thee geserveerd in deftige kopjes. Na de thee kregen we een rondleiding door het huis, genoten we van het mooie uitzicht op de Zaan. Als kers op de taart gaf Pietsje een uitgebreide toelichting op de eigenhandig gemaakte Zaanse kostuums en attributen. Het was een gezellige en leerzame visite.’

Barbara de Kruiff,
museumgids

De Grote Zaanlandsche Oudheidkundige Verzamel Revue: 150 jaar verzamelen en 25 jaar Honig Breethuis

‘Bij mijn eerste overleg over de jubileumvoorstelling lag er al een plan van Pier op tafel voor een toneelvoorstelling, die draaide om Gerrit Jan Honig en zijn 60 jaar lange inzet voor de Zaanlandsche Oudheidkamer. Ik wilde minder toneel en meer een satirische revue-achtige speelstijl. En ik wilde samen met Pier en nog een muzikant het podium op. Geen idee of wij als duo zou werken maar het bestuur was enthousiast en wilde het avontuur wel aan. Nu Pier nog zien over te halen. Ik heb *De Modern Art Revue* door Alex Klaasen en Steef de Jong als voorbeeld laten zien. Zij gaan heerlijk met de moderne kunstgeschiedenis aan de haal in een geweldig kartonnen vormgeving. Gelukkig inspireerde dit Pier ook en zijn we samen aan de slag gegaan. Mede op zijn teksten heb ik het script gebaseerd. Barbara de Jong heeft de theepotten en staande klok kostuums bedacht, waarmee wij weer aan de haal konden gaan.

Voor de muziek heb ik Roeland Drost gevraagd die in alle opzichten een aanwinst was. Zo kregen we steeds meer plezier en scherpte in wat we wilden vertellen. Ondanks alle theatrale scènes moesten we vaak terug naar zo gewoon mogelijk spelen. Dat maakte het echter en sterker. En als regisseur vond ik het heerlijk om zelf ook weer eens te mogen spelen.

Vooraf aan onze *Grote Zaanlandsche Oudheidkundige Verzamel Revue* wilde ik graag dat enkele vrijwilligers zouden vertellen over hun favoriete voorwerp uit het museum en hun ervaringen als gids. Ik vroeg ze naar hun herinneringen, in hoe ze het verleden herinnerden als kind bijvoorbeeld en welke voorwerpen daarin een verhaal hadden. Met Loes, Jana en Joke had ik drie vertellers met een eigen speelstijl. Zij hebben het aangedurfd om elke keer opnieuw blanco te beginnen en veelal al improviserend alles aan elkaar te spelen.

Ik heb veel plezier gehad bij het schrijven, maken en repeteren en ben blij met de positieve reacties.’

Jos Spijkers,
regisseur

Leuk huisje in Zaandijk. Heel aardige mevrouw die in haar beste Engels ons een tour gaf door het gebouw, opende enkele deurtjes van kasten. Het was een hele leuke ervaring en als je in de buurt bent het waard om even te stoppen. [vertaald]
Bezoekersreview: ★★★★★



COLLECTIE

Restauratie en conservering

De behangselschilderingen zijn in op 6 november 2024 geheel nagekeken door schilderijenrestauratoren Boekel & Van der Knaap, die in 2006 ook de restauratie hebben uitgevoerd. Hierop volgend is een advies uitgebracht om in 2025 licht onderhoud te plegen.

Insectenbestrijding

Het aantal motten in huis neemt gestaag af. Helaas werden er in een tweetal aantal replicadekens in de slaapkamer en de kraamkamer aanwezig waar de motten zich aan te goed hadden gedaan. Deze zijn afgevoerd volgens de regels en de monitoring wordt voortgezet.

Klimaatbeheersing

Daar de monitoring van de relatieve vochtigheid veel pieken liet zien en enige schimmel werd geconstateerd in de kraamkamer op de deuren van het bed, was het wenselijk ook hier een ontvochtiger te plaatsen. Hiervoor is de oude ontvochtiger uit de tuinkamer volledig schoongemaakt en getest en omgeruild met de nieuwe uit de papierexpositie waar ruimte is om er een lekbak onder te zetten. Ook deze moet geregeld geleegd worden.

De vochtigheid in de kraamkamer is verbeterd.

Staand horloge

Helaas blijkt de opknapbeurt van 2023 niet tot het gewenste resultaat te hebben geleid; het staand horloge staat steeds na een dag of vier stil. De klokkenrestaurator kon helaas in 2024 niet meer langskomen. Dit staat gepland voor het voorjaar van 2025.

Schouw

De jaarlijkse schouw van de ZOV heeft plaatsgevonden op 22 april in het Gemeentearchief Zaanstad en op 16 mei in het Zaanse Museum.

De overeenkomst ten behoeve van het beheer van de ZOV met onze vereniging met Gemeentearchief Zaanstad en de Gemeente Zaanstad is op 1 mei 2024 getekend en is aangegaan voor wederom 25 jaar.

De overeenkomst met het Zaanse Museum en gemeente Zaanstad ten behoeve van het beheer van de ZOV wordt in overleg met erelid Hans Pielkenrood herzien en zo mogelijk vanaf 2025 aangegaan voor een termijn van 25 jaar.

Schenken

Vier publicaties voor de bibliotheek te raadplegen door vrijwilligers van het Honig Breethuis geschonken door H. Bakkerode:

- *Oud-Zaansch Bruiloftsfeest bewerkt naar het naspel van 'De bloem van Zandijk'* door Gerrit Jan Honig (1895);
- *Vis a Saandyk, Kroniek van een Zaans geslacht* (1974) met brief aan de erven van Rinkelt Bakker;
- *Wandeling door Koog aan de Zaan en Zandijk omstreeks 1900-1905* door T. Woudt;
- *De Zaanstreek. Een beschrijving van het Zaanse volksleven in zijn historische ontwikkeling* (Nederlands Volksleven 2) door D. Vis (1948).

Aankopen

In 2024 zijn geen aankopen voor de ZOV gedaan. Wel is er een donatie gedaan om te besteden aan de collectie. Zie financiën pagina 30.

Onderzoek

Op initiatief van het Gemeentearchief Zaanstad is van oktober t/m december 2024 Hester Wandel via DOCFactor ingehuurd om onderzoek te doen naar de herkomst van de ZOV. Zij zoekt aan de hand de catalogus *Zaanlandia Illustrata* uit 1917 uit welke prenten en tekeningen bezit zijn van gemeente Zaanstad en welke van Vereniging ZOV. Zij mag dit onderzoek ook in 2025 voortzetten.

In 2024 is begonnen met het onderzoek voor een expositie over B.C. van Ranswijk, waarvan meerdere portretten uit de ZOV-collectie worden beheerd in Gemeentearchief Zaanstad en het Zaanse Museum. De afgebeelde personen in hun interieur met kleding uit het empire- en biedermeiertijd sluiten aan bij het jaarthema textiel.



1.

1. Het gerestaureerde staand horloge in de Zaankamer.

2. Restaurator Rob Boekel van Boekel & Van der Knaap checkt de conditie van de behangschilderingen.



2.

‘Geweldig museum met bevlogen gidsen die je alles vertellen over de geschiedenis van de families Honig en Breet en de papierindustrie in de Zaanstreek. Bezoekersreview: ★★★★★’

PAND

Onderhoud

Vanaf eind september moest zowel de voor- als achtergevel in de steigers voor nieuw buitenschilderwerk op de kozijnen, deuren en goten. In overleg met de gemeente als opdrachtgever hield het bestuur rekening met minimaal acht weken werkactiviteiten in en rondom het huis.

Echter aan de achtergevel was grondig houtherstel nodig en op meer plekken dan verwacht. Dankzij wat extra flexibiliteit en bijna dagelijks overleg was het Honig Breethuis vier weken langer bouwplaats en museum tegelijk. Uiteindelijk kwam het werk pas midden december uit de steigers tevoorschijn. Maar nu zit het Honig Breet-huis voor de volgende zes jaar ook strak in de verf!

Ook moet vermeld dat tijdens het afkrabben van de oude verflagen onderzoek is gedaan naar de gebruiks- en kleurgeschiedenis door architect en bouwhistoricus Daniel Didden. Zijn bevindingen zijn vastgelegd en beschikbaar in het Honig Breet-huis-archief (cloud) voor toekomstig onderhoud.

Kabinetje

Sloopwerk aan het interieur! Bijna tegelijk met de start van het buitenschilderwerk stond een renovatie van de wisselexpositieruimte - het kabinetje - op de planning. Het ontwerpbureau van Berry Slok tekende voor een nieuw ontwerp met aanpassingen aan wanden, vloer en plafond. Een en ander betekende het wegnemen van de voorzetwanden en plinten, het vernieuwen van de koof onder het raam plus het straktrekken van de wanden. Dit alles vanzelfsprekend met behoud van de originele bouwkundige details. Na geslaagd timmerwerk en fris schilderwerk was de ruimte eind november klaar om in te richten.

“My friend & I came across this Museum by chance. What a find! The lady volunteers are so lovely & made us v welcome... Elle who was our guide spoke English, luckily for us, so was able to tell us loads of info. I would totally recommend if you are in the Area to visit this Museum. Made our day.
Bezoekersreview: ★★★★★



1.



2.



3.



4.



5.

1. Het huis in de steigers.

2. Tijdens de werkzaamheden wordt meteen het houtrot aangepakt.

3. De dubbele tuindeur is er slecht aan toe.

4. Het ontmantelde tentoonstellingskabinetje.

5. De wanden zijn voorzien van panelen, de radiator heeft een ombouw gekregen.

PRESENTATIE

Vogeltegels

De zeventiende-eeuwse tegels met beeltenissen van vogels, die in 2023 door Martin Roos uit Westzaan aan de ZOV werden geschonken, zijn door Wibout Loonen (ArtCare) opgehangen in de woonkeuken. Uit de boedelinventaris van Jan Breet uit 1893 blijkt dat er in huis meerdere vogelkooien aanwezig waren. Deze hingen in de buurt van schouwen ter controle op koolmonoxide.

Aanvulling audiotour

Ter aanvulling op de vijf informatiepanelen met geluidsfragmenten, die al als audio-tour beschikbaar waren, zijn zeven nieuwe teksten geschreven en ingesproken ten behoeve van een extra set informatiepanelen. De korte verhalen worden verteld door de vroegere bewoners in de woonkeuken, het Willem Uppink-kabinet, de salon, het kantoor, de kraamkamer, het slaapvertrek en bij de papierpresentatie. De verhalen zijn te beluisteren met een QR-code.

Tentoonstelling *In the picture: voor de lens van H. Sanders & Co*

Voor 2024 is gekozen voor een tentoonstelling van foto's uit de ZOV, die worden beheerd door Gemeentearchief Zaanstad. Het gaat om aanzichten van de panden op de Lagedijk te Zaandijk en portret- en klassenfoto's door fotostudio H. Sanders & Co te Amsterdam. Nog niet eerder was aandacht besteed aan deze uit Groningen afkomstige Joodse firma, die zich met name toelegde op schoolfoto's. Oprichter Heiman Benjamin Sanders (Veendam, 1835 – Groningen, 1901) nam zijn schoonzoon Abraham Levie op in het bedrijf. Levie was naar alle waarschijnlijkheid verantwoordelijk voor de foto's uit Zaandijk. Het beeldmateriaal werd beschikbaar gesteld door het Gemeentearchief Zaanstad met aanvullingen van verenigingslid en overbuurman Martin Schaap.

Objecten

Van de objecten uit de ZOV-collectie die staan geregistreerd in de collectiedatabase Axiell zijn er 377 te zien in het Honig Breethuis. Daarnaast maken 66 voorwerpen in bruikleen van particulieren en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed deel uit van de inrichting.



1.



2.



Bij een bezoek aan de Zaanstreek, kan dit museum niet ontbreken. Het museum is een voormalige fabrikteurswoning van de families Honig en Breet. De gids vertelde met verve over de woonvertrekken en het negentiende-eeuwse interieur, waarin bewust voor de originele kleuren is gekozen. Vooral de Zaankamer in menistenblauw is prachtig. (...) Zeker het bezoeken waard! *Bezoekersreview*: ★★★★★



3.

1. Tegels met beeltenissen van vogels, zeventiende eeuw.

2. Twee van de zeven nieuwe informatiepanelen met een geluidsfragment dat is te beluisteren via een QR-code.

3. Klassenfoto van leerlingen van de lagere school in Koog aan de Zaan door H. Sanders & Co.

4. Lagedijk 12 in Zaandijk, een van de panden gefotografeerd door H. Sanders & Co.



4.

ACTIVITEITEN

Binnenshuis

- 17 mei | 13 okt. In het wisselkabinetje: tentoonstelling *In the picture: voor de lens van H. Sanders & Co.* Foto's van panden op de Lagedijk en klassenfoto's.
- 16 oktober Huiskamerconcert op de pianoforte door Frederic Voorn met composities van Mozart en Chopin en eigen werk voor een uitverkochte salon.
- 13 dec. | 5 jan. Door een aantal vrijwilligers is er begin december hard gewerkt om het huis in kerstsfeer te brengen. De tijd van Dickens was het thema. De tafel in de tuinkamer was mooi gedekt met het Wedgwood-servies; op meerdere plaatsen in huis lag speelgoed uitgesteld.
- 20 november *De Grote Zaanlandsche Oudheidkundige Verzamel Revue* ter ere van 150 jaar ZOV en 25 jaar Honig Breethuis. (Zie ook pagina 13)
- 24 november Gratis koffie/thee met een krakeling vanwege bovenstaand jubileum.
- 18 december Operazangeres Viktoria Pankratova verzorgde een masterclass kerstliederen zingen voor 18 deelnemers.
- 22 december Op deze zondag vertolkte Straattheater Op de Dijk twee keer het sprookje *Snegoerotsjka (Sneeuwmeisje)* voor 40 bezoekers.

Buitenshuis

- 17 november Thematische wandeling door Zaandijk onder leiding van Honig-Breethuisgidsen getiteld *Van Beeldentuin naar Domineestuin*.

Acties met partners

- 30 maart | 5 april Museumweek, leen je museumkaart uit kaart in samenwerking met de Museumvereniging.
- 14-15 september Open Monumentendag, beide dagen open van 12.00 tot 16.00 uur, in samenwerking met stichting Nederland Monumentenland.
- 30 augustus Zaadijker jaarmarkt Kaike en Koiere op de Lagedijk in samenwerking met Zaandijk Leeft.
- September Op vertoon van de voordeel(stads)pas ZaansePas van gemeente Zaanstad: gratis koffie of thee met een krakeling in de Zaankamer.

It is the home of the mill owners that produced the white paper in the world, and our constitution is written on that paper. Extraordinary experience. Bezoekersreview: ★★★★★



1.



3.

- 1. Huiskamerconcert door Frederic Voorn.
- 2. Het huis in kerstsfeer gebracht door een aantal vrijwilligers.
- 3. Impressie ZOV-revue.
- 4. Op 24 november gratis koffie en thee met een krakeling (het huiskoekje) wegens 150 jaar ZOV en 25 jaar Honig Breethuis.
- 5. Operazangeres Viktoria Pankratova verzorgt een masterclass kerstliederen zingen.
- 6. Vijf leden van Straattheater Op de Dijk spelen het sprookje *Snegoerotsjka (Sneeuwmeisje)*.
- 7. Museumweek, leen je Museumkaart uit aan iemand anders.



2.



4.



5.



6.



7.

PR EN COMMUNICATIE

Website

Bij de website ligt de focus op twee uitgangspunten: een overzichtelijke presentatie van de content en een eenvoudige navigatiestructuur. De site wordt door gebruikers als informatief en gebruiksvriendelijk ervaren.

Enkele cijfers

De site werd van 1 januari 2024 tot 1 januari 2025 bezocht door 19K gebruikers, waarvan het merendeel nieuwe.

De meest bekeken webpagina's: Honig Breethuis (12K), Agenda (4,6K), Honig Breethuis – home (2,4K), Openingstijden & prijzen (1,2K), Steun het Honig Breethuis (2K) en Aanmelden e-bericht (1,9K).

De site werd bezocht vanuit de volgende landen (in aantal gebruikers): Nederland 17K; Polen 537, Verenigde Staten 443; Frankrijk 122, China 109; Frankrijk 122; Duitsland 86 en India 83.

Digitale nieuwsbrief

Met behulp van de aan de website gekoppelde nieuwsbriefapp zijn tussen 21 mei en 18 november 2024 vijf digitale berichten samengesteld, opge maakt en verstuurd. De berichten bevatten onderwerpen van uiteenlopende aard over de activiteiten van het Honig Breethuis, nieuws over de collectie Jacob Honig Jansz. Jr. en/of de behuizing van het museum.

De statistieken van de nieuwsbriefgenerator laten de volgende cijfers zien:

Datum	Onderwerpen	Geopend	Score
21 mei	In the picture, voor de lens van Sanders & Co	70,7 %	Uitstekend
9 september	Open Monumentendagen	71,1 %	Uitstekend
26 september	Frederic Voorn speelt Mozart en meer	71 %	Uitstekend
17 oktober	Wandeling door pittoresk Zaandijk	78,4 %	Uitstekend
18 november	Het Honig Breethuis in kerstsfeer	81,6 %	Uitstekend

Nieuwsbriefabonnees

In 2024 waren gemiddeld 543 personen geabonneerd op de digitale nieuwsbrief van het Honig Breethuis.

DigiBreet

Het interne nieuws over het Honig Breethuis wordt verspreid via de digitale nieuwsbrief DigiBreet. Deze nieuwsbrief wordt gemaakt voor en door vrijwilligers.

In 2024 is DigiBreet vijf keer gerealiseerd en verzonden aan 40 vrijwilligers op 29 januari, 3 februari, 18 maart, 2 mei en 14 oktober 2024.



1.



2.



3.

Reviews Google-bedrijfspagina

Reacties, deelacties en reviews op onze Google-bedrijfspagina vergroten de naamsbekendheid van het Honig Breethuis. De achttien bezoekers die in 2024 een beoordeling op onze Googlebedrijfspagina achterlieten, gaven het museum gemiddeld 4,8 sterren.

Sociale media

Groei sociale mediakanalen

Facebook	In 2024 steeg het aantal volgers op Facebook van 657 naar 670. We ontvingen 606 keer ‘vind ik leuk’ op onze berichten. Het doorplaatsen op Zaanse accounts met een groot bereik zoals Je bent een Zaankanter als... of Zaanse plaatjes levert de meeste reacties op.
Instagram	De stijging van het aantal volgers op Instagram was het hoogst: van 422 naar 540. Er zijn tot 1 januari 2025 310 berichten geplaatst, waarvan 80 in 2024.
X	We maken niet actief gebruik van X, de opvolger van Twitter. Het aantal volgers daalde van 131 naar 119.
LinkedIn	Onze LinkedIn-pagina steeg van 168 naar 177 volgers.
YouTube	In 2024 zijn er geen nieuwe filmpjes op het kanaal geplaatst. Het aantal abonnees steeg van 11 naar 13. Wel hebben we meer filmpjes als reels op Instagram en Facebook geplaatst. Er zijn onder andere korte filmpjes met een kijkje achter de schermen in de klok, de kelder, het Willem Uppink-kabinetje en de het inbandige antieke secreet.
Pinterest	Met het Pinterest-account is in 2024 weinig gedaan. Wel is het Honig Breethuis ‘gepind’ door andere gebruikers, waaronder media-platform De Orkaan.

Offline media

De lokale en regionale offline media houden we van onze activiteiten via persberichten op de hoogte. Daarnaast zijn de perscontacten opgenomen in ons nieuwsbrievenmailing. Communiceren via andere kanalen, zoals het aanmaken een evenement op Facebook en het versturen van een digitale nieuwsbrief – waarvan ook de pers gebruikmaakt – zijn al even doeltreffend. In 2024 zijn de volgende persberichten verstuurd:

15 mei	Tentoonstelling <i>In the Picture</i> : door de lens van H. Sanders & Co.
8 november	Dubbel feest in het Honig Breethuis: 150 jaar verzamelen en 25 jaar woonhuismuseum.

Heel leuk om te zien hoe een rijke familie in Zaandam [Zaandijk, red.] woonde. De gidsen vertellen veel leuke weetjes. Een mooie combinatie met een bezoek aan de Zaanse Schans. *Bezoekersreview: ★★★★★*



4.

HONIG BREETHUIS

Historische wandeling

Op deze wandeling door het oude Zaandijk passeer je vele prachtige koopmanshuizen met mooie gevelbekroningen. De gids geeft je uitleg over tal van bijzondere kenmerken en bouwdetails van de vele fraaie huizen die hier staan. Achter veel van de gevels gaan bijzondere verhalen schuil. Zo ziet je het oudste houten huisje op de dijk, waarvan de constructie stamt uit 1626. Naast de Zaandijker sluis vindt u Brasserie Hendrik Haan, voorheen Vanouds Oost-Indië geheten. Volgens de overlevering werd er hier aangemonsterd voor de reis naar Nederlands-Indië. De wandeling gaat via de Domeneestuin, het historisch buurtje weer terug naar het museum Honig Breethuis die je kunt bezichtigen en alwaar koffie en thee voor je klaarstaat.

! Zondag 17 november, start 13.30 u, €10,00, tot 12 jaar gratis

5.

MUSEUM Hester Wandel doet onderzoek naar verzameling van Jacob Honig

Jarig Honig Breethuis dankt bestaan aan verzameldrift

Zaandam was er vroeg bij, als tweede stad in het land werd hier in 1874 een tentoonstelling gehouden over de lokale historie. Een gebeurtenis met impact, waaruit het Honig Breethuis in Zaandijk is voortgekomen. Het woonhuismuseum viert dit weekend het 25-jarig bestaan en de 150e verjaardag van de tentoonstelling.

Verjaardagen aan het werk in het Honig Breethuis.

Arbeiders en fabrieken

Grand succes

De Westzijderol hing gewoon om de vitrinekast

6.

In de pers

In 2024 verschenen berichten over het Honig Breethuis in de volgende gedrukte en online media:

17 mei	'Zaandijk 120 jaar geleden. Een wegsloot met bruggetjes en vriendelijk poserende meisjes'. (Noordhollands Dagblad, José Pietens).
16 juni	'In the picture: voor de lens van H. Sanders & Co in het Honig Breet-huis. RTV Zaanstreek – agenda (Facebook).
9 juni	Foto uit 1896 van het luchthuis van Lagedijk 80 in Zaandijk. (Windbrief 207 juni 2024, Vereniging De Zaanse Molen).
Juli/aug.	Advertorial Honig Breethuis. ('Zomerfavorieten' PlusMagazine, juli/ augustus nr. 7 2024).
7 september	In Tijdschrift, federatie klokkenvrienden 2024/3 aandacht voor het staand horloge opgesteld in de Zaankamer van het Honig Breethuis.
November	'Honig Breethuis. Historische wandeling' (UITdeZaanstreek, editie november).
20 november	'Jarig Honig Breethuis dankt bestaan aan verzameldrift. Hester Wandel doet onderzoek naar verzameling van Jacob Honig'. (Noord-hollands Dagblad, José Pietens).
11 december	'Museum klaar voor de kerst'. (Noordhollands Dagblad, José Pietens).

Merchandise

Museumgids Loes Nagel-Kool heeft drie verschillende kerstkaarten gemaakt die in december werden verkocht. De afbeeldingen van een kerstboom, het Honig Breethuis en een schaatsend paartje zijn met de hand geborduurd.

Sehr interessantes, kleines Museum über eine Familie, deren Firma und die Geschichte von der Herstellung von Papier mit Hilfe von Windmühlen. Wir hatten eine Führung von einer ehrenamtlichen Mitarbeiterin unter Mithilfe einer Volontärin als Übersetzerin. Man hat sich sehr viel Zeit für uns genommen. Wir konnten viel lernen, dass hatten wir so nicht erwartet! Sehr empfehlenswert für geschichtsinteressierte Menschen. Bezoekersreview: ★★★★★



7.

Museum klaar voor de kerst

José Pietens

Zaandijk ■ Papieren ornamenten, roodborstjes, bladmuziek met kerstliedjes en natuurlijk een gedecoreerde boom: het Honig Breethuis is helemaal klaar voor de kerst.

De vrijwilligers zijn er een volle werkdag mee bezig geweest, zegt Ella Visser van de 'versierploeg'. De decoraties in de 18de-eeuwse museumwoning – ooit het onderkomen van de papiermakersfamilies Honig en Breet – zijn geïnspireerd op de kersttrends uit de Victoriaanse tijd en de Biedermeierperiode. Maar met een knipoog naar de huidige tijd, zegt Trees van Velsen. Daarom zijn er veel zelfgemaakte Zaanse huisjes van papier. Van Velsen is de vrouw van het papier. Ze heeft avonden zitten vouwen aan papieren bollen, engelen en andere decoraties. „Gemaakt van bladmuziekpapier, want de Honig-Breetjes waren muzikaal.“

Briefje

De Zaankamer is feestelijk gedekt, inclusief feestelijke, waarheidsgetrouwe kerstkoekjes. Gemaakt van bloem, veel zout, meubellak en plakkaatverf. Ze zijn iets té waarheidsgetrouw geworden. „Iemand heeft er een hap van genomen, vandaar dat we er nu een briefje hebben bijgelegd dat ze niet bedoeld zijn om op te eten“, lacht Van Velsen. Hoevel zoveel mogelijk is geprobeerd in de stijl van vroeger te blijven, met bijvoorbeeld antiek speelgoed onder de boom, lukt dat niet overal. De vrijwilligers gebruiken bijvoorbeeld kaarsen met ledverlichting en een kunstkerstboom.

Visser: „Levend materiaal zoals kerstbomen en bloemen mogen het museum niet in, omdat ze ongedierte mee kunnen brengen.“ Het Honig Breethuis heeft ook speciale kerstevenementen op de agenda staan. De masterclass kerstliedjes zingen is al uitverkocht, maar voor het wintersprookje op 22 december zijn nog kaarten te bestellen. Straattheater Op de Dijk brengt die middag twee keer het Russische sprookje Snegocrotjka (Sneeuwmeisje) in beeld. De kerstversiering wordt in januari weer opgeruimd. „Dat gaat altijd een stuk sneller dan het huis versieren.“

in de Zaankamer. Trees van Velsen (midden) maakte de papieren ornamenten.

FOTO CRES HARTMAN

8.

7. Te koop: drie geborduurde kerstkaarten. (sociale media)

8. Noordhollands Dagblad, 11 december 2024.

EDUCATIE

De pop Trijntje Bij was in 2024 een welgeziene gast op basisscholen in de Zaanstreek, Wormer en Jisp. Educatied medewerkers Karin Kruijver en Joke Fieseler nemen de pop mee naar de scholen om over het Honig Breethuis te vertellen.

Aan de hand van 'Het Grote Boek' – een kloek formaat boek in de vorm van het Honig Breethuis dat meegenomen wordt naar de scholen – horen de kinderen het verhaal van de familie Honig, hun mooie huis aan de Zaan en over typisch Zaanse voorwerpen. Sommige voorwerpen in het huis krijgen tijdens de les extra aandacht zoals bijvoorbeeld 'de smuiger', een Zaanse schouw, en het staand horloge. In deze staande klok zit een mechaniek met bewegende scheepjes. Bij de klok worden liedjes gezongen en er wordt iets verteld over de wijzerplaat en het speelwerk. Bij het model van het tentjachtje wordt gepicknickt en ook over de beschilderde behangsels wordt verteld. De inhoud van de schooltas van Trijntje Bij, een leetje met een griffel, geeft altijd volop hilariteit. Joke vertelt de kinderen namelijk dat het haar i-Pad is.

Binnen het Erfgoedmenu hebben in 2024 in totaal 702 leerlingen in 29 groepen gebruikgemaakt van de in totaal vijf educatieprogramma's van het Honig Breethuis. Buiten het Erfgoedmenu werd bovendien het programma *De verkleedkist van Grietje* en *Jan* twee keer geboekt en ook *Trijntje Bij* ging op verzoek twee keer op stap in 2024.



Op school wordt verteld uit 'Het Grote Boek' met verhalen over het Honig Breethuis en zijn vroegere bewoners.



FINANCIËN

Het boekjaar 2024 is afgesloten met een exploitatietekort van € 776 (2023: overschot € 879). Dit bedrag is verwerkt in de Continuïteitsreserve.

Naast de reguliere contributies van de leden mochten de volgende schenkingen worden ontvangen:

- Van de Stichting Vrienden ZOV werd een bedrag ontvangen van € 31.500. Hier- van is € 9.434 aangewend om het opknappen van het kabinet in het Honig Breet- huis te bekostigen. Het resterende bedrag van € 22.066 is toegevoegd aan de Continuïteitsreserve.
- Mevrouw M. Schooneveld-Zwart deed een periodieke gift, met een looptijd van vijf jaar. In 2024 is hiervan de eerste termijn van € 5.000 ontvangen en dit bedrag is toegevoegd aan de Continuïteitsreserve van de vereniging. De gift is gedaan ter nagedachtenis aan haar zwager en ons oud-bestuurslid, de heer G. Sliker.
- Ook ontving de vereniging een legaat uit de nalatenschap mevrouw R.A.F. Pigeaud. Het bedrag van € 50.000 is geormerkt om te worden besteed aan de collectie en is als zodanig in de Bestemmingsreserve opgenomen.



COLOFON

- Tekst:** Sonja Babaubun, Maria Buren, Joke Fieseler, Karin Kruijver, Pier van Leeuwen, Floor Meijboom, Loes NagelKool, Judith Sanders, Wietske van Soest, Hester Wandel
- Beeld:** Boekel & Van der Knaap, gemeente Amsterdam, Gemeentearchief Zaanstad, Rolf Kliffen, Pier van Leeuwen, Peter Oldeman, Ella Visser, Wietske van Soest, Hester Wandel, e.a.
- Met dank aan:** Inge Commandeur, Claire Hart de Ruyter, Leontien Peter van het Zaans Museum voor de ondersteuning op collectiegebied, Hans Pielkenrood voor algemene adviezen en Inge Bosman en Marijke Sman voor het advies op gebied van textilia.
- Vormgeving:** Rolf Kliffen